

Anlæg af træartsforsøg 1964/65. Skjoldenæsholm skovbrug. Højbjerg skovpart afd. 292.

SFF-Anlægsrapport Nr. 142 - Forsøgsnr. 1010

Bang, C.

Publication date:
1966

Document license:
[Andet](#)

Citation for published version (APA):
Bang, C. (1966). *Anlæg af træartsforsøg 1964/65. Skjoldenæsholm skovbrug. Højbjerg skovpart afd. 292. SFF-Anlægsrapport Nr. 142 - Forsøgsnr. 1010.*

STATENS FORSTLIGE FORSØGSVÆSEN

POSTADRESSE: SPRINGFORBI
TELEFON: BELLEVUE 162

Forsøg nr. 1010
Anlægsrapport nr. 142

Anlæg af træartsforsøg 1964/65
Skjoldenæsholm skovbrug
Højbjerg skovpart afd. 292

C. Bang

Forsøg nr. 1010
Anlægsrapport nr. 142

Anlæg af træartsforsøg 1964/65
Skjoldenæsholm skovbrug
Højbjerg skovpart afd. 292

C. Bang

Til supplering af de få træartsforsøg her i landet er der i efteråret 1964 og foråret 1965 anlagt et nyt træartsforsøg bestående af 12 gennemgående træarter, udplantet på 13 arealer, 8 i Jylland, 4 på Sjælland og 1 på Lolland, se oversigtskortet side 3.

Formålet med dette nye forsøg er i første række at sammenligne de forskellige træarters vækst i forskellige egne af landet. Såfremt forsøget ved tidspunktet for første udhugning er tilstrækkelig komplet, er det meningen at indlægge faste prøveflader i parcellerne.

Plantematerialet - i videst mulige omfang "standard-provenienser", jfr. DST 1957, side 544 - blev tiltrukket i Egelund planteskole; dog indkøbtes planterne af *Abies grandis* og japansk lærk, samt et mindre parti suppleringsplanter af *Abies nobilis* udefra.

De indgående træarter og provenienser er:

Alm. ædelgran	Viborg F. 329 d
<i>Abies grandis</i>	Comox, Vanc. Isl., B.C.
<i>Abies nobilis</i>	Frijsenborg F. 240 b
Japansk lærk	Boller F. 22
Rødgran	Rye Nørskov F. 300
Sitkagran	Frijsenborg F. 235 c
<i>Pinus contorta</i>	Courtenay, Oyster River, Vanc. Isl., B.C.
Fransk bjergfyr	Ålbæk klitplantage
Douglas	Wedellsborg Kongeskov F. 53 a
<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	Langesø F. 64 b
Eg	Zevenaar, Holland
Bøg	Lundsgård F. 128 a

Forsøget indledtes med såning af de første frøpartier i foråret 1960. I perioden 1962-65 henvendte forsøgsvæsenet sig til ialt 40 skovdistrikter med en forespørgsel, om man var interesseret i at påtage sig værtskabet for forsøget. Trods mange positive svar viste det sig umuligt at nå op på de 15 arealer, som man oprindeligt havde budgetteret.

Som følge af kravet om i parcellerne at have mulighed for at indlægge faste prøveflader til produktionsanalyse tilstræbtes en parcelstørrelse på 0.25 ha, således at det enkelte forsøgsareal blev ca. 3 ha. Da det enkelte forsøgsareal kan opfattes

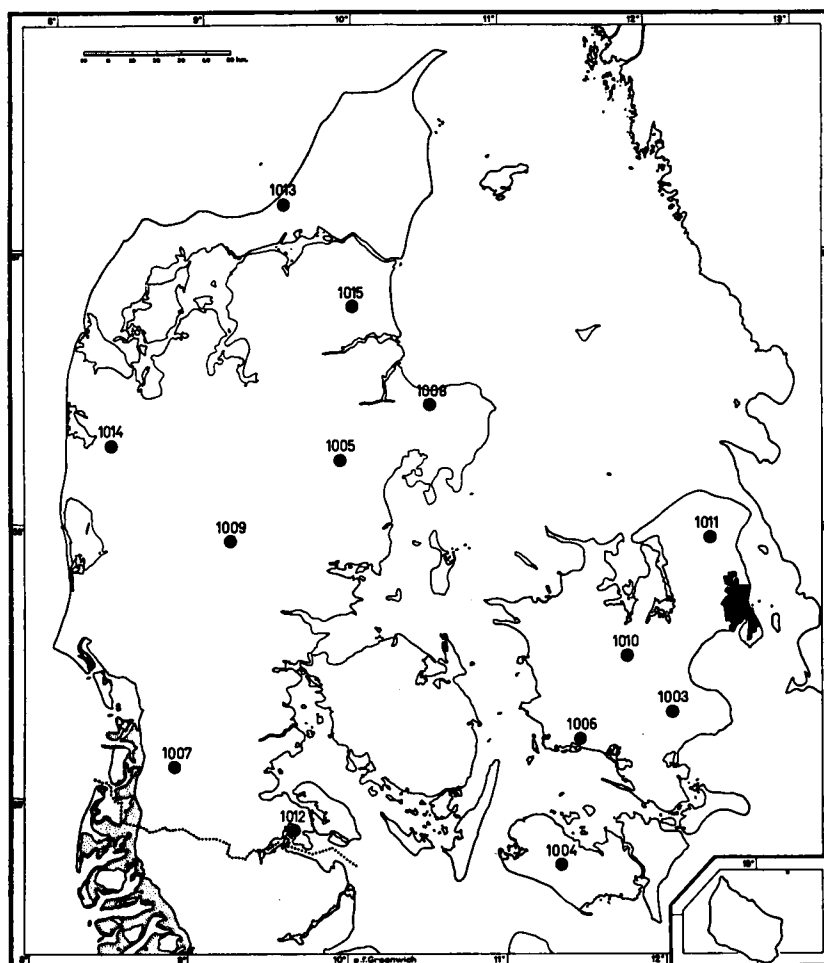
som én blok af forsøget, og der således ingen gentagelsesparceller er i almindelig forstand, må der stilles skærpede krav til arealernes ensartethed i henseende til terræn, jordbund og tidligere benyttelse. Som følge heraf måtte flere af de tilbudte arealer udgå.

Den endelige udvælgelse af arealerne samt den foreløbige parcelindlæggelse foretoges af forstander, dr. E. Holmsgaard.

Planteafstanden er principielt fastsat til 1.3 x 1.3 m for nåletræarterne og 1.3 x 0.65 for løvtræarterne. Disse afstande har i nogle tilfælde måttet ændres efter de lokale forhold - f.eks. en forkultur plantet på en fra 1.3 m afvigende rækkeafstand - dog således at plantetallene pr. ha, henholdsvis ca. 6.000 og ca. 12.000, er bibeholdt.

Parcelfordelingen er i alle forsøg sket ved lodtrækning, dog med den begrænsning, at træarter uden skærm i visse tilfælde er holdt samlede.

Når anlæg og efterbedring har fundet sted, i samarbejde og efter aftale med forsøgsvæsenet, vil værtsdistrikterne have en udstrakt dispositionsfrihed vedrørende arealernes videre behandling; i princippet kun begrænset af, hvad kravet om god skovdyrkning dikterer, se dog under afsnittet "Aftaler med værtsdistriktet" side 5.

Figur 1. Træartsforsøget 1964/65.

De 13 forsøgsarealer er

1003	Bregentved	1010	Skjoldenæsholm
1004	Christianssæde	1011	Stenholt
1005	Frijsenborg	1012	Sønderborg
1006	Holsteinborg	1013	Tranum
1007	Lindet	1014	Ulborg
1008	Løvenholm	1015	Willestrup
1009	Randbøl		

Forsøgsvæsenet henvendte sig til Skjoldenæsholm Skovbrug ved skrivelse af 16/12-63. Arealet stilledes til rådighed for forsøget ved svarskrivelse af 17/1-64 (FFJ nr. 42-1964). Arealet blev besigtiget og godkendt af dr. E. Holmsgaard den 4/2-64 (målebog nr. 644).

Arealet

Højbjerg skovpart afd. 292 er gammel tjenestejord, der benyttedes som landbrug til og med vækstsæsonen 1964. Arealet grænser i østsiden til gammel bøg i nord og til det tidligere tjenestested Sdr. Aunstruphus i syd. Mod syd støder arealet op til en kultur af blandet nåletræ, plantet ca. 1960, mod vest til en rødgrankultur, plantet 1963 og mod nord til en landbrugsejendom, som efter planen skal tilplantes, når den nuværende bruger fratræder.

Arealet er ret stærkt kuperet, dog overvejende en nordhælde. Dets højeste punkt er omtrent midt i parcel 2 (rødgran), hvorfra terrænet falder kraftigt mod vest og nord, svagt mod øst. Største højdeforskel - til det nordvestlige hjørne af parcel 12 - er ca. 5 m.

Foruden de nævnte terrænforhold som stiller parcellerne forskelligt med hensyn til eksposition, ligger den østlige halvdel af parcellerne 4, 7 og 10 (douglas, grandis og sitka) temmelig kraftigt i skygge af den tilgrænsende bøgebevoksning. Desuden er den nordlige del af parcellerne 10, 11 og 12 (sitka, cypres og nobilis) som de lavest liggende partier væsentligt fugtigere end resten af arealet.

Kulturforberedelse

Efter afhøstningen af den sidste landbrugsafgrøde (hvede) pløjedes og harvedes arealet umiddelbart før plantningen i september 1964.

Plantning

Tilplantningen skete dels i efteråret 1964, dels i foråret 1965. Dato for og vejrlig under plantningen af de enkelte parceller fremgår af tabellen side 6. Plantemåde: spadeskripning. Planteafstand: 1.3 x 1.3 m for nåletræarterne, 1.3 x 0.65 for løvtræarterne. Forsøgsvæsenets tilsynsførende under plantningen var forstkand. J. Sjolte Jørgensen, som også foretog parcelafsætningen og fordelingen af træarter til parceller. Notater er indført i målebog nr. 1010-1.

Kultur- udgift	Harvning		kr.	67
	Plantning, sept. 1964	kr.	962	
	maj 1965	<u>-</u>	<u>752</u>	- 1714
	Planteværdi, sept. 1964	kr.	2798	
	maj 1965	<u>-</u>	<u>1650</u>	<u>- 4448</u>
				Ialt kr. 6229

Revisioner   Forsøgsarealet opmålt d. 14/10-65 af forstkand.
 J. Sjolte Jørgensen og C. Bang.
 Næste revision vil finde sted om ca. 2 år.

Aftaler med

værtsdistriktet Det regelmæssige tilsyn med forsøget påhviler forsøgs-
 væsenet.

Distriktet underretter hurtigst muligt forsøgsvæsenet om eventuelle alvorlige uregelmæssigheder ved forsøget.

Af hensyn til forsøgets karakter er det ikke muligt at hugge juletræer eller klippe pyntegrønt i forsøget.

Under hensyntagen til kravet om almindelig god skovdyrking træffer distriktet alene bestemmelse om arten og omfanget af skovdyrkningsmæssige foranstaltninger, således afvanding, rensning (mekanisk eller kemisk) af ukrudt og skrup, samt bekæmpelse af skadelige insekter og svampe. Undtaget fra denne dispositionsfrihed er efterbedringsarbejder, som kun må foretages i samråd med forsøgsvæsenet.

Forsøgsvæsenet udbeder sig oplysninger om de iværksatte arbejders art, på hvilken måde de er udført, hvad de har kostet, og hvilke parceller de har berørt.

Skemaer til brug for disse oplysninger, der indtil videre tilsendes forsøgsvæsenet én gang årligt, er tidligere udsendt og vil fortsat kunne rekvireres.

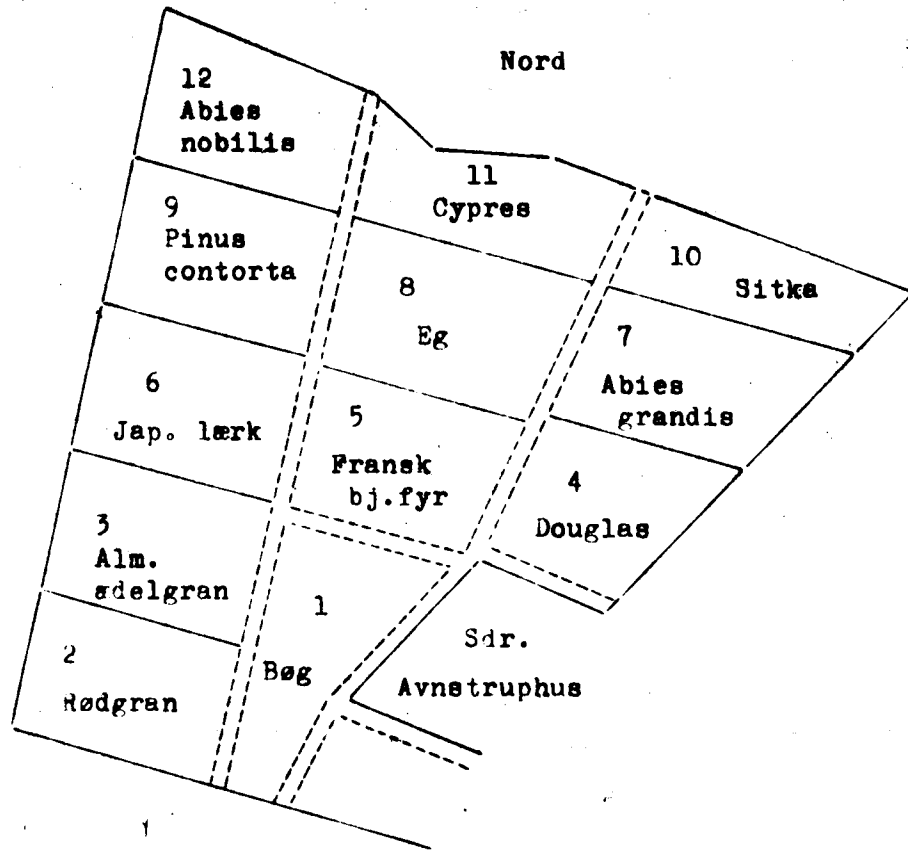
Vedrørende anlæg af træartsforsøg (forsøg nr. 1010), Skjoldenæsholm skovdistrikt, 1964/65.

Træart	Parcel nr.	Areal ha	Plantet dato	Vejrlig ved plantning	Plante- alder	Antal planter	Planterne lev. fra	Plante- afgang %
Alm. ædelgran	3	0.221	23/9	Sol, svag vind, fugtigt, varmt	2/2	1380	Egelund 197	1.0
Abies grandis	7	0.229	24-25/9	do	1/2	1350	Danplanex	3.0
Abies nobilis	12	0.213	23/9	do	2/2	1200	Egelund 222	25,0
Japansk lærk	6	0.228	3/5	Sol, blæst, tørt, varmt	2/1	1410	Danplanex	16.8
Rødgran	2	0.216	23/9	Sol, svag vind, fugtigt, varmt	2/2	1335	Egelund 157	1.3
Sitkagran	10	0.169	24/9	do	2/2	1080	Egelund 146	4.6
Pinus contorta	9	0.226	23/9	do	2/0	1500	Egelund 213	ca. 50
Fransk bjergfyr	5	0.202	24/9	do	2/0	1260	Egelund 212	ca. 40
Douglas	4	0.190	25/9	do	2/1	1250	Egelund 174	ca. 20
Cypres	11	0.188	24/9	do	2/1	1095	Egelund 169	37.1
Eg	8	0.249	4/5	Sol, blæst, tørt, varmt	2/0	3040	Egelund 152	ca. 2
Bøg	1	0.200	3-4/5	do	3/1	2820	Egelund 169	ca. 2

Forsøg nr. 1010

SKJOLDENASHOLM SKOVDISTRIKT

Højbjerg skovpart afd. 292

1:2000

